

2025-05-15
S2025/00981 (delvis)

Socialdepartementet

Socialstyrelsen
106 30 Stockholm

Uppdrag till Socialstyrelsen att föreslå och genomföra åtgärder för att förbättra förskrivningen av läkemedel till personer som får stöd enligt LSS

Regeringens beslut

Regeringen ger Socialstyrelsen i uppdrag att föreslå och genomföra åtgärder för att förbättra förskrivningen av läkemedel till personer som får stöd enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, förkortad LSS.

Socialstyrelsen ska utföra uppdraget i nära dialog med Läkemedelsverket, Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket, Statens beredning för medicinsk och social utvärdering (SBU) och patient- och professionsföreningar.

Socialstyrelsen ska senast den 31 januari 2027 lämna en skriftlig redovisning av uppdraget till Regeringskansliet (Socialdepartementet).

Redovisningen av uppdraget ska hänvisa till diarienumret för detta beslut.

För uppdraget får Socialstyrelsen under 2025 använda 1 miljon kronor som ska redovisas mot det under utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg för budgetåret 2025 uppförda anslaget 1:6 Bidrag till folkhälsa och sjukvård, anslagsposten 38 Kvalitetshöjande insatser i hälso- och sjukvården. Medlen betalas ut engångsvis efter rekvisition till Kammarkollegiet senast den 1 december 2025.

Medel som inte har använts för avsett ändamål ska återbetalas senast den 31 mars 2026 till Kammarkollegiet. Vid samma tidpunkt ska en ekonomisk redovisning av använda medel lämnas till Kammarkollegiet.

Redovisning, rekvisition och återbetalning ska hänvisa till diarienumret för detta beslut.

Ärendet

Socialstyrelsen har på eget initiativ kartlagt och analyserat läkemedelsanvändningen hos personer som får insatser enligt LSS. Kartläggningen har presenterats i rapporten Läkemedelsanvändning hos personer som får insatser enligt LSS (Socialstyrelsen 2025).

Av rapporten framgår att läkemedelsanvändningen hos personer som fick insatser enligt LSS var omfattande. En stor andel av personerna, särskilt de över 40 år använde tio eller fler läkemedel, vilket motsvarar definitionen av omfattande polyfarmaci. De vanligaste läkemedlen i den studerade gruppen som helhet var antidepressiva, antiepileptika, neuroleptika, sömnmedel samt medel vid förstoppning. Vidare framgår att en relativt hög andel personer med intellektuell funktionsnedsättning eller autism behandlades med antipsykotika för ångest eller beteendesyntom, trots att läkemedlen vanligtvis är avsedda för psykos eller bipolär sjukdom/mani. Det var också vanligt med långa behandlingstider, sex månader eller mer, där den rekommenderade behandlingstiden vid beteendesyntom är högst sex veckor. En analys med hjälp av befintliga och potentiella indikatorer för olämplig/riskfylld läkemedelsbehandling visade att det kan finnas risker med läkemedelsbehandlingen i denna grupp. Riskerna avser framför allt allvarliga läkemedelsinteraktioner och läkemedelsbiverkningar på kort och lång sikt.

Det förefaller således finnas behov av att vidta åtgärder för att förändra förskrivningen av läkemedel till denna patientgrupp i syfte att, i största möjliga utsträckning förbättra förskrivningens ändamålsenlighet och minimera dess risker.

Flera åtgärder kan genomföras, exempelvis följande åtgärder:

- Åtgärder för att stödja ett strukturerat arbetssätt för ordination, uppföljning och omprövning av läkemedelsbehandling till personer som får insatser enligt LSS, exempelvis genom översyn över tillämpliga föreskrifter.
- Förmedling av information om hur förskrivning, behandling och omsorg om personer som får insatser enligt LSS kan ske på ett ändamålsenligt sätt genom systemet för styrning med kunskap.

- Åtgärder för att se till att beteendesymtom hos personer som får insatser enligt LSS, identifieras, hanteras och behandlas på bästa sätt av såväl läkare, sjuksköterskor och övrig vårdpersonal.
- Framtagande av indikatorer utifrån resultaten i Socialstyrelsens rapport, som kan integreras i myndighetens systematiska uppföljning av funktionshinderspolitiken samt kunna användas vid uppföljningar på individnivå samt vid omprövningar av läkemedelsbehandlingar.
- En översyn av behovet av information riktad särskilt till läkare som förskriver läkemedel till personer som får insatser enligt LSS.

Enligt analysen var det i första hand läkare inom primärvården som förskrev läkemedel till denna patientgrupp. Det är således relevant att särskilt rikta eventuella åtgärder till den förskrivargruppen.

På regeringens vägnar

Acko Ankarberg Johansson

Anna Gyllenstrand

Kopia till

Läkemedelsverket

Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket

Statens beredning för medicinsk och social utvärdering (SBU)